

Gevraagd: EEN BESCHAAFDE KINDERJUFFROUW

De maatschappelijke positie van de kinderjuffrouw ressorteert onder de categorie „personeel.” Bezien wij de plaats, die zij inneemt bij haar werkgevers echter uit psychologisch oogpunt, dan moet van haar worden gezegd, dat aan haar een deel — en verreweg het belangrijkste deel: de dagelijksche omgang met de kinderen — der gezinsopvoeding is overgedragen. Zij „vervangt” hierin de moeder, hoewel deze „van nature” onvervangbaar is. Wanneer men de moeite neemt, één oogenblik deze „feiten” te overdenken, dan zal het weldra duidelijk worden, dat de situatie, waarin de kinderjuffrouw verkeert, een uiterst delicate is. Immers als „ondergeschikte” is zij belast met een zorg voor de kinderen, die zij alleen goed volbrengen kan, wanneer zij „als een moeder” voor hen is. Doch zoodra zij „als een moeder” handelt en dus persoonlijke beslissingen neemt ten

aanzien van de opvoeding der kinderen (hun bepaalde dingen gebiedt of verbiedt of hen straft), komt zij na korter of langer tijd in botsing met „mevrouw” of „mijnheer”, hetzij doordat deze zelf ingrijpen (het is verbazend gemakkelijk dit te doen, wanneer men van te voren afstand van zijn „paedagogische” verantwoordelijkheid heeft gedaan!), hetzij doordat de kinderen „in hooger beroep gaan” bij de ouders (hoeveel ouders zijn sterk genoeg om zulk een appèl onvoorwaardelijk af te wijzen en daarmee te toonen, dat zij weten, wat zij deden, toen zij door het aanstellen van een kinderjuffrouw in feite afstand deden van een deel van hun „paedagogische” verantwoordelijkheid). In beide gevallen wordt de autoriteit van de kinderjuffrouw op een dergelijk flagrante wijze geschonden, dat men van haar geen optreden van wezenlijk paedagogische betekenis meer verwachten

kan. Waarbij wij nog maar buiten beschouwing laten, welken invloed deze „behandeling” op de ziel van het meisje zelf heeft. Haar voor naamste en essentieele taak kan zij dan echter niet meer, of althans slechts uiterst gebrekkig volbrengen en dat ten gevolge van het gebrek aan inzicht en verantwoordelijkheidsbesef van haar „werkgevers” zelf. Zij kan nu alleen nog maar „als een slechte moeder” achter de kinderen aanloopen en beurtelings hun slavin zijn of fungeren als politie-agent. Haar persoonlijke „macht” over de kinderen, die zij nodig heeft, om hen werkelijk op te voeden, is zij kwijt. Haar rol in het gezin is een volstrekt negatieve geworden. Zij heeft ervoor te zorgen, dat de kinderen niet lastig zijn; dat zij niet met slechte rapporten van school thuis komen; dat zij niet te laat naar bed gaan; dat zij niet onbeleefd zijn, als er visite is.

Op welke wijze „juf” dit bereikt, doet niet ter zake, als tegenover de klinkende munt, die haar aan het einde van de maand wordt nitbetaald, maar „resultaten” staan! Hier wrekt zich, in het bijzonder op

de kinderen (ofschoon men ook niet gering moet denken over hetgeen onder dergelijke omstandigheden jonge meisjes wordt aangedaan), dat zij, die een deel van de opvoeding van hun kinderen gedurende een zekere levensperiode aan derden hebben toevertrouwd, zich niet voldoende hebben rekenschap gegeven van de draagwijdte van hun besluit. Juist de beter-geïtueerden, die zich de „luxe” — maar het ware beter het te erkennen als een „nood”! — van een kinderjuffrouw kunnen permitteeren, zijn al te zeer geneigd te meenen, dat men „alles” voor geld koopen kan en dat men daarom door het „huren” van een „beschaafde kinderjuffrouw” zich tevens verzekerd heeft van een goede opvoeding van zijn kinderen. Doch deze rede-neering is er — en de feiten wijzen het dagelijks uit voor hen, die met deze dingen in aanraking komen — falikant naast. Een goede opvoeding van zijn kinderen kan men niet met geld koopen. Daar is in dit geval iets veel belangrijkers en ook iets zeer veel moeilijkers voor noodig dan het openen van de portemonnaie of het uitschrijven van een cheque. Daar is voor noodig, dat men de opvoeding van zijn kinderen niet enkel in naam, maar daadwerkelijk — en met helder besef van de eventueele konsekwenties! — *toevertrouwt* aan een ander; dat men derhalve die ander zijn volle — werkelijk zijn volle — vertrouwen schenkt en op die basis, zooveel men dat vermag, *samenwerkt* met haar. Uit den aard der zaak veronderstelt dit, dat men een dergelijk vertrouwen inderdaad aan de betrokken persoon op grond van haar karakter en capaciteiten schenken kan, maar de practijk leert, dat dit in verreweg de meeste gevallen zeer goed mogelijk is. De economische en sociale omstandigheden hebben hier een selectie te weeg gebracht, die men niet over het hoofd mag zien. Uitzonderingen daargelaten, zijn de meeste jonge meisjes, die de betrekking van kinderjuffrouw ambieeren, reeds van nature geschikt voor hun werk, omdat nu eenmaal de opvoeding en de verzorging van kinderen gelukkig nog altijd een natuurlijk werk is voor de vrouw. Hebben zij bovendien een speciale opleiding gehad (die zeker in den tegenwoordigen tijd noodzakelijk is), dan zal men dit vereischt vertrouwen met een gerust hart kunnen schenken. Men bedenke wel, dat hiervan in paedagogisch opzicht het lot der kinderen afhankelijk is. En wanneer men werkelijk door de omstandigheden genoodzaakt is, een belangrijk deel der

opvoeding uit handen te geven, dan zal men ook niet met een kwaad geweten rondloopen en *om dit kwaad geweten te sussen* voortdurend op de domste en ergerlijkste wijze inbreuk maken op de paedagogische verhouding, waarin de kinderjuffrouw tot de kinderen staat; een verhouding, die staat en valt met onze houding tegenover de kinderjuffrouw en de kinderen. Beschouwen wij haar als „ondergeschikte” en de kinderen als „onze gelijken”; met andere woorden: leggen wij het accent op haar sociale positie, dan kan zij het belangrijkste deel van haar taak onmogelijk volbrengen en wel door onze schuld, zoodat alle gevolgen van de wanopvoeding onzer kinderen voor onze rekening komen, al zullen wij „juf” wel promoveeren tot zondebok. Alleen dan, wanneer wij haar werke-

lijk zien en openlijk erkennen als onze medewerkster en vertrouwenspersoon, en daarnaar handelen, zal het mogelijk zijn, het onze kinderen zoo goed mogelijk te vergoeden, dat een derde bij de gezinsopvoeding moest worden ingeschakeld. Men zal misschien zeggen, dat wij de zaak al te zeer bekeken hebben van den gezichtshoek van de kinderjuffrouw uit. Wij erkennen dit gaarne, maar deze „eenzijdigheid” was noodzakelijk, omdat inderdaad het zwaartepunt in deze kwestie bij haar ligt, wier situatie — zooals wij het boven omschreven — een uiterst delicate is. Wij meenen trouwens, dat dit ook in het vervolg van ons opstel, al moesten wij ons tot enkele aanduidingen beperken, voldoende duidelijk geworden is.

Mr R. Houwink

DE LUISTER VAN DE AVONDSTER

Venus
in zilveren
pracht

Als blinkend zilver op avondlijk azuur schittert thans *Venus* na zondsondergang aan den Westelijken hemel. Haar plotseling verschijnen na de grauwe voor-wintersche dagen was een verrassing zelfs voor degenen, die zich op haar komst hadden voorbereid. Onderwijl is zij haar snellen en ditmaal avontuurlijken loop langs den hemel begonnen, een tocht vol romantische ontmoetingen op den heirweg der ecliptica. Wie *Venus* geregeld volgt op haar baan, zal al spoedig bemerken, dat zij zich vrij snel aan het firmament verplaatst van het Westen naar het Oosten, terwijl haar helderheid geleidelijk toeneemt. Geen wonder: zij is achter de zon vandaan gekomen en nadert de aarde, zoodat haar blinkend schijfje steeds grooter wordt; zij verwijdt zich bovendien steeds verder van de zon en reist gezwind met de dagvorstin in Oostelijke richting, alleen wat sneller. Geen der drie planeten, die thans aan den avondhemel prijken, n.l. *Jupiter*, *Saturnus* en *Mars*, is tegen zulk een snelle race opgewassen, met het onafwendbaar gevolg, dat ze één voor één door *Venus* worden ingehaald. — Doch over dezen interessanten planeten-wedloop aanstonds meer. *Venus* is evenals de maan een donkere bol, die haar licht ontvangt van de zon; zij zal dus *schijn gestalten* vertoonen.

Als de planeet *vol* is, staat zij het verst van ons af; is ze *nieuw*, dan staat zij het dichtst bij ons. In beide gevallen is zij echter onzichtbaar; slechts de tusschenliggende schijn gestalten kunnen met behulp van een goeden kijker worden waargenomen. Als avondster is *Venus* aan den rechterkant, d.i. de zonzijde, verlicht en in overeenstemming daarmee zullen de horens van den *Venus* sikkkel, die na het Laatste Kwartier verschijnen, naar links gericht zijn. Voor kijkerbezitters is *Venus* een dankbaar object van waarneming; de langzame overgang van de bijna-volle-*Venus* in de opeenvolgende schijn gestalten is, door den kijker gezien, een interessant gebeuren. Daar *Venus* een *binnen*-planeet is met een zonsafstand van 0.7 astronomische eenheid, kan zij zich niet verder dan ongeveer 47 graden van de zon verwijderen; heeft zij haar *grootste Oostelijke elongatie* bereikt, dan nadert zij de zon weer geleidelijk, om ten slotte als een donkere schijf vóór de zon te verdwijnen (benedenconjunctie). Ongeveer 36 dagen vóór haar benedenconjunctie bereikt zij haar grootste helderheid; haar sikkkel is dan zeer smal, maar tevens van zulk een schitterenden luister, dat het oog van den waarnemer als geboeid wordt door deze zilveren schoonheid, die *Sirius* en de helderste planeten in glans overschittert. Deze stralende glans wordt veroorzaakt door een dikke wolkenlaag, die *Venus* omhult en het zonlicht terugkaatst naar de aarde. Inderdaad, *Venus* in haar schoonsten glans biedt een schouwspel van heerlijken luister. *Venus*, de blinkende *morgenster*, maar ook de schitterende *avondster*. Zij fonkelt en trilt niet in den aether, maar straalt een rustig en vredig licht uit — een achtralige zilveren ster, vastgepind op

